

פודקאסט על ויכוח (Debate)

פתיחה(אפקט קולי של ויכוח קולני).

ראיתם חדשות לאחרונה? את החלק שבו יש פאנל והמנחה מנסה להשתלט על הויכוח הגדול שיש בחדר ואף צד לא מקשיב לצד השני, אף צד לא באמת מתייחס לטענות של הצד השני. זה פשוט מחזה קשה. אבל זה לא חייב להיות ככה. דיונים יכולים וצריכים להיות מרתקים ומעניינים, כל צד מעלה טענות, הצד השני מנסה להפריך אותן ולהעלות טענות מהצד שלו ובמידת האפשר אפילו לשכנע, אם לא את הצד השני אז לפחות את הקהל.

התפיסה של דיבייט מוכר מימי יוון העתיקה אבל מועדני דיבייט שבהם קבוצה של סטודנטים או מבוגרים מגיעים להתדיין כדי לתרגל זאת כמעין ספורט מוכרים בלונדון החל מסוף המאה ה-17, תחילת המאה ה-18.

אז מה זה בדיוק דיבייט? מדובר במתודה דיונית מובנית שבה שני אנשים או שתי קבוצות לוקחים דעות מנוגדות על נושא מסויים ומתדיינים בו. מטרת קבוצה אחת להציג כמה שיותר טיעונים בעד הצד שלהם ולנסות להפריך את הטענות של הצד הנגדי. דוגמא לדיבייט בכיתה יכול להיות שיש שתי קבוצות של שלושה תלמידים, נושא הדיבייט לצורך הדוגמא: האם יש להחיל יום לימודים מרחוק אחת לשבוע. קבוצה אחת תבנה טיעונים בעד וקבוצה שנייה תיצג את הטענות נגד. הקבוצות ייקחו זמן להתכונן ואז יחל הדיבייט שבו כל פעם יעלה דובר אחד מכל קבוצה ויצג את הטענות שלו וינסה להפריך את הטענות שהדובר לפניו מהקבוצה השנייה העלה. בסוף הדיון השופט או הקהל יכריעו מי שכנע.

דיבייט דורש מהתלמידים להפעיל חשיבה ביקורתית, מיומנויות של הקשבה ועמידה מול קהל. דיבייט מאפשר לתלמידים לדייק את העמדות שלהם ולראות פרספקטיבות שונות.

אני מזמין אתכם להישאר איתנו, אני אנחה אתכם בבניית מערך שיעור מבוסס דיבייט, בסוף הקטע יהיה לכם שיעור מוכן שתוכלו להשתמש בו בכיתה. אתם מוזמנים להיעזר בדף שהכנתי לכם לתכנן השיעור (Podcast: Template for Building a Debate-Based Lesson Plan).
בואו נתחיל (Let's drill down).

(מוזיקת מעבר)

אתם איתנו? מעולה. אני מזמין אתכם להתיישב במקום שנוח לכם לעבוד בו, אולי לשים אוזניות ולהכין לכם כלי לתיעוד מבנה השיעור: זה יכול להיות מחברת, דף או מחשב.

אני אסביר לכם כל שלב ואשאיר לכם זמן עבודה שילוו במוזיקה נעימה. אם אתם מרגישים שאתם זקוקים לזמן נוסף פשוט תעצרו את ההקלטה, תמשיכו לעבוד ותחזרו אלינו.

שלב ראשון – חשבו על נושא או שאלה גדולה שתמצאו לקיים סביבה את הדיבייט. אני ממליץ לחלק את הכיתה לקבוצות של 3 עד 4 טוענים בכל צד, אז ייתכן ותמצאו לחשוב על כמה נושאים באותו הקשר רחב כדי לגוון את השיח בכיתה. ניתן לקיים את הדיבייט בפורמט תחרותי ואז חשבו אם אתם רוצים גם למנות שופט או שופטים או שהקהל ישפוט את הדיבייט, או פשוט לקיים דיבייט לשם הדיבייט ואתם יכולים לשמש כמי שנותנים משוב. קחו 3 ד' לחשוב על הנושא או שאלה גדולה ועל איך תמצאו לצוות את התלמידים.

(מוזיקת עבודה)

נקודה נוספת לחשיבה היא פורמט הדיבייט, אני ממליץ לחשוב בין שתי אופציות עיקריות: אופציה אחת היא להשתמש בדיבייט ככלי בתהליך למידה ומחקר, התלמידים צריכים ללמוד נושא חדש או להעמיק בתחומים ישנים ובכך צריך לאפשר להם זמן ארוך יחסית של למידה, ייתכן ששיעור שלם או יותר יוקדשו ללמידה, מחקר וכתיבת טיעונים ובשיעור נפרד מסכם יהיה הדיבייט. אופציה שניה היא להשתמש בדיבייט כאירוע הערכה לתהליך למידה שהתרחש. במקרה הזה עולות 2 קבוצות, המורה אומר מה הנושא של הדיבייט ואז כל קבוצה מקבלת 5 ד' לרשום טיעונים לדין ביחד ואז הקבוצות מקבלות 5 ד' נוספות שבהן כל משתתף בקבוצה כותב לעצמו את הנקודות של עצמו ואז מתחילים. זהו פורמט הרבה יותר תחרותי ואינטנסיבי. קחו כמה ד' לחשוב לאיזה פורמט אתם יותר מתחברים.

2 ד'.

(מוזיקת עבודה)

כעת אחרי שיש לכם את הנושא הגדול צריך להחליט איך המתמודדים מקבלים את המשוב על הדיבייט, בין אם מדובר בשופטים מתוך התלמידים או שאתם מתפקדים כמעין שופטים. יש קריטריונים שחשוב להכין כדי לבצע הערכה על איכות הדיבייט, סוגיות כמו: כמה הטיעון המרכזי היה ברור, כמה הדוגמאות שניתנו כדי לתמוך בטיעון המרכזי היו ברורות, מיומנויות הצגה, כמה הצליחו להפריך את הטענות של הצד השני ועוד. בגלל שיש הרבה ניסיון מצטבר

בתחום הדיבייט אני מזמין אתכם להשתמש בכלים קיימים שבהם כבר יש את הקריטריונים ובמידת הצורך תדייקו אותם לכיתה שלכם. ייתכן שלשלב זה תצטרכו קצת יותר זמן, אז תרגישו חופשי לעצור ולהמשיך לאחר שתסיימו לבחור את הקריטריונים. יש לכם 3 ד'.

(מוזיקת עבודה)

הכנתם את הקריטריונים? מעולה. את רוב העבודה עשיתם. כעת נשאר לכם לחשוב על המהלך כולו. אני אציג לכם הצעה למהלך תכנון ואני מזמין אתכם לדייק את ההצעה שתתאים אליכם ולכיתה שלכם. בשלב ראשון התחילו בלהציג לכיתה את הנושא הגדול שבו יערוך הדיבייט, הסבירו להם באותה הזדמנות את הקונספט של דיבייט ואיך הוא הולך להתנהל. כעת חלקו את הכיתה לקבוצות של הדיבייט לפי החלוקה שהכנתם. תגדירו כמה זמן יש לקבוצות להתכונן ולעשות מחקר על הנושא, חשבו אם תרצו לאפשר להם מרחב רחב של חומרים לחקור מהם או שתרצו להכין הכוונה למקורות מידע מסויימים. שלב החקר יכול להיות במהלך הכיתה ובסופו באותו היום כבר מקיימים את הדיבייט, או שזו משימה מתמשכת לקראת יום הדיבייט עצמו שיהיה שיעור נפרד. אחרי שנגמר שלב החקר מגיע שלב הדיבייט, צריך להזכיר לתלמידים את כללי הדיבייט: כל דובר מציג את דבריו ב-5 ד' בהם הוא גם מגיב על דברי חברו. כל תלמיד מהקבוצה היריבה רשאי להצביע על מנת לשאול שאלות והדובר מחליט האם להתייחס ולענות או שלא. הדובר האחרון מסכם את דברי הקבוצה כולה. בסוף הדיבייט השופטים מסכמים את היכולות של הקבוצות מול קריטריונים שנקבעו מראש ומשתפים מי מהקבוצות ניצחה והצגיעה את הטיעונים החזקים ביותר. אחרי שהסברתם את הכללים אז ניתן להתחיל את המהלך כולו.

אולי תצטרכו עוד כמה דקות כדי לדייק לכם את המסרים והמהלך אבל מעבר לזה סיימתם את השלבים ויש לכם מערך שיעור מבוסס דיבייט. מוזמנים כמובן להמשיך ולפתח שיעורים נוספים. בהצלחה.